

Sygn. akt: I ACa 712/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 listopada 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Michał Kłos (spr.)
Sędziowie:	SSA Tomasz Szabelski SSO del. Krzysztof Kacprzak
Protokolant:	st. sekr. sądowy Julita Postolska

po rozpoznaniu w dniu 29 listopada 2013 r. w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa **M. P.**

przeciwko **Komornikowi Sądowemu przy Sądzie Rejonowym w C. - M. W., (...) Spółce Akcyjnej w W. i Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Okręgowego w P.**

o naprawienie szkody wynikłej z czynu niedozwolonego

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Płocku

z dnia 12 marca 2013r. sygn. akt I C 2655/11

1. **oddala apelację;**

2. **przyznaje adwokatowi G. W., prowadzącemu Kancelarię Adwokacką w P., z tytułu nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym kwotę 6.642 (sześć tysięcy sześćset czterdzieści dwa) złote, obejmującą należny podatek od towarów i usług i sumę tę nakazuje wypłacić adwokatowi G. W. od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w P.;**

3. **nie obciąża powoda kosztami procesu pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w W. w postępowaniu apelacyjnym;**

4. **nie obciąża powoda kosztami procesu Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa w postępowaniu apelacyjnym.**

Sygn. akt I ACa 712/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Płocku w sprawie z powództwa M. P. przeciwko Komornikowi Sądowemu przy Sądzie Rejonowym w C. – M. W., (...) Spółce Akcyjnej w W. oraz Skarbowi Państwa – Prezesowi Sądu Okręgowego w P. o zadośćuczynienie – oddalił powództwo oraz orzekł o kosztach postępowania.

Powyższy wyrok zapadł na podstawie poczynionych przez Sąd Okręgowy ustaleń faktycznych, które Sąd Apelacyjny podzielił i przyjął za własne, a z których wynika, że wyrokiem z dnia 11 lutego 2011 r. w sprawie sygn. akt I C 276/09 Sąd Rejonowy w Ciechanowie zasądził od pozwanego Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Ciechanowie M. W. na rzecz powoda M. P. kwotę 3 579,30 zł - na którą składały się trzy kwoty po 1 193,10 zł, wraz z ustawowymi odsetkami od wskazanych w wyroku dat. Stosownie do ustaleń Sądu Rejonowego w Ciechanowie w tej sprawie, przeciwko powodowi prowadzone były przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Ciechanowie M. W. postępowania egzekucyjne - między innymi w sprawach sygn. akt Km 15/06 i Km 210/05. Na podstawie zajęcia z dnia 26 lipca 2005 r. w sprawie Km 210/05 oraz z dnia 04 stycznia 2006 r. w sprawie sygn. akt Km 15/06 ZUS w P. Inspektorat w C. dokonywał potrąceń ze świadczenia rentowego dłużnika, pozostałą część świadczenia przekazując dłużnikowi w drodze przekazu pocztowego. Na podstawie pism z dnia 8 i 14 stycznia 2008 r. skierowanych do placówek (...) SA w O., C. i R. w sprawie Km 15/06 organ egzekucyjny dokonał zajęcia wierzytelności dłużnika w stosunku do (...) SA z tytułu „wszelkich przekazów środków pieniężnych i innych zobowiązań” - należność z tytułu renty za miesiące styczeń, luty i marzec po potrąceniu dokonany przez organ rentowy przekazana została w całości przez POCZTĘ POLSKĄ SA na rachunek bankowy komornika sądowego i zaksięgowana na karcie rozliczeniowej akt sprawy Km 210/05. We wskazanym okresie wysokość świadczenia M. P. z tytułu renty związanej z niezdolnością do pracy wynosiła 1 716,23 zł netto, przy czym wysokość potrąceń wynosiła 523,13 zł, zaś kwota podlegająca wypłacie - 1 193,10 zł. W efekcie tego za styczeń, luty i marzec 2008 r. Powód nie otrzymał żadnych środków. Wyrokiem z dnia 26 października 2011 r. w sprawie sygn. akt IV Ca 606/11 Sąd Okręgowy w P. oddalił apelację pozwanego od w/w wyroku Sądu Rejonowego w Ciechanowie.

M. P. choruje na cukrzycę typu 2. skojarzoną z otyłością i stłuszczeniem wątroby oraz nadciśnienie tętnicze od lat 90-tych. Stwierdzono u niego dnę moczanową, patologiczną otyłość, zaburzenia przemiany lipidów, zapalenie błony śluzowej dwunastnicy i przełyku, chorobę zwyrodnieniową kręgosłupa związaną z urazem powypadkowym. W dniu 6 lutego 2008 r. M. P. zgłosił się do gabinetu lekarskiego specjalisty chorób wewnętrznych B. K. uskarżając się na złe samopoczucie, ból głowy, szum w uszach, nudności i zawroty głowy - w wywiadzie podał, iż ze względu na brak środków finansowych w ostatnim okresie nie brał leków. Kolejna wizyta miała miejsce 20 czerwca 2008 r. - pacjent podał, iż leczy się nieregularnie, leki przyjmuje jak dotychczas. Ostatnia wizyta miała miejsce w dniu 3 lutego 2010 r. - pacjent relacjonował objawy analogiczne jak przy pierwszej wizycie. W dniu 23 czerwca 2009 r. skierowany został do szpitala, przebywał na Oddziale Wewnętrznym (...) Szpitala Wojewódzkiego (...) w C. od 24 czerwca do 29 czerwca 2009 r. - włączono leczenie z dobrym skutkiem, objęto pacjenta działaniami edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia w zakresie szkodliwości palenia papierosów, przebieg hospitalizacji bez powikłań, pacjent wypisany do domu w stanie ogólnym dobrym, zalecono oszczędzający tryb życia, dietę, przepisano środki farmakologiczne. W toku wizyt kontrolnych przepisywano środki farmakologiczne, ścisłą dietę, zakaz picia alkoholu i ćwiczenia. M. P. ponownie przebywał w szpitalu w okresie od 6 marca 2010 r. do 10 marca 2010 r. - hospitalizację zakończono analogicznymi zaleceniami jak w 2009 r.. Od 16 marca 2010 r. M. P. pozostawał pod opieką kardiologa M. D.. Od grudnia 2010 r. przebywa w Areszcie Śledczym w P..

W świetle powyższych ustaleń Sąd Okręgowy podzielił stanowisko zajęte przez Sąd Rejonowy w Ciechanowie w sprawie sygn. akt I C 276/09 i Sąd Okręgowy w Płocku w sprawie sygn. akt I C 606/11 w zakresie braku podstaw prawnych do przekazania przez (...) organowi egzekucyjnemu należności pieniężnej. Podmiot ten nie był dłużnikiem M. P., a jego rola ograniczała się do pośredniczenia w dostarczeniu środków pieniężnych adresatowi. Poczta Polska nie miała prawa dysponować powierzonymi jej pieniędzmi w jakikolwiek inny sposób, niż wynikający ze zlecenia organu rentowego.

Powód nie przedstawił natomiast jakichkolwiek środków dowodowych pozwalających na wystąpienie i ustalenie uszczerbku w jego majątku. W świetle zgromadzonego materiału dowodowego błędne pozostaje twierdzenie, iż stan zdrowia powoda w okresie od 2008 r. do chwili obecnej uległ pogorszeniu. Powód leczy się w związku z szeregiem zdiagnozowanych schorzeń od lat 90-tych. Nie ma podstaw do przyjęcia, iż hospitalizacje powoda w 2009 r. i 2010 r. pozostawały w związku z brakiem możliwości przyjmowania leków przez trzy miesiące na początku 2008 r. Podkreślenia wymaga, iż schorzenia dotyczące powoda i będące przyczyną umieszczenia w szpitalu są wieloaspektowe, a ich etiologia jest złożona - zapisy w dokumentacji medycznej wskazują na patologiczną otyłość, niewłaściwą dietę, ale też i nikotynizm. W każdym razie leczenie w warunkach szpitalnych kończyło się wypisaniem powoda w stanie dobrym, z ogólnymi zaleceniami co do trybu życia. Niewątpliwie pozbawienie dochodów z tytułu renty było sytuacją stresową, jednak stwierdzić należało, iż bodźce negatywne związane ze stresem mają wysoce zindywidualizowany charakter, ich odbieranie co do zasady związane jest silnie z ukształtowaniem osobowości danej osoby i jej predyspozycjami psychiczno-zdrowotnymi. Wykazanie istnienia związku pomiędzy stresem psychicznym, a rzekomym pogorszeniem się stanu zdrowia wymagałoby przeprowadzenia skomplikowanego i wieloaspektowego procesu dowodzenia. Wpisy w dokumentacji medycznej dokonywane w latach 2009 - 2010 r. wskazują, iż stan zdrowia powoda w zasadzie nie zmieniał się w stosunku do stwierdzonego w lutym 2008 r., mimo iż wówczas nie zachodziły przeszkody natury finansowej utrudniające proces leczenia - a zatem zdarzenia z I kwartału 2008 r. nie odbyły się w żaden dostrzegalny obiektywnie sposób na zdrowiu M. P..

W sprawie niniejszej o pozbawieniu środków na leczenie powód posiadał wiedzę już w momencie, gdy nie przekazano mu periodycznie wypłacanego świadczenia, tj. w styczniu, lutym i marcu 2008 r. Pomijając kwestie związane z koniecznością wykazania adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy działaniem polegającym na pozbawieniu dostępu do środków pieniężnych, a brakiem możliwości kontynuowania leczenia Sąd Okręgowy stwierdził, że tak określone roszczenie uległo przedawnieniu w marcu 2011 r. Strona pozwana (...) i Skarb Państwa) w sposób skuteczny zgłosiła zarzut przedawnienia roszczenia, czym spowodowała wystąpienie jednej z negatywnych formalnych przesłanek zasadności powództwa.

Sąd I instancji doszedł również do przekonania, iż po stronie powoda nie wystąpiły wyjątkowe okoliczności usprawiedliwiające opóźnienie w dochodzeniu roszczeń z tytułu rzekomo doznanych krzywd.

W ocenie Sądu Okręgowego, powód nie wykazał aby istotnie pozbawiony był jakiegokolwiek możliwości zakupu leków: niewątpliwie inne potrzeby życiowe w I kwartale 2008 r. powoda były zaspokajanie, nie udowodniono, aby niemożliwym było uzyskiwanie lekarstw stale przyjmowanych przez powoda - niezbędnym było udowodnienie związku przyczynowego pomiędzy pozbawieniem niepodlegającej zajęciu części renty, a brakiem możliwości zakupu leków. Fakt bezprawnego pozbawienia środków pieniężnych sam przez się nie może być każdorazowo utożsamiany z naruszeniem dóbr osobistych, zaś ciężar wykazania wszystkich przesłanek odpowiedzialności w tym zakresie obciąża powoda.

Powyzszy wyrok powód zaskarżył apelacją. Zarzucił: błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, polegający na założeniu, że nie doznał żadnej szkody niemajątkowej powiązanej w jakikolwiek sposób z działaniem pozwanych ad. 1 i ad. 2, a nadto nie został udowodniony fakt wystąpienia uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia spowodowany brakiem możliwości kontynuowania leczenia przez okres trzech miesięcy wywołany działaniami pozwanych jak również sytuacja w jakiej znalazł się powód nie spowodowała pogorszenie jego sytuacji zdrowotnej. Błąd ten miał istotny wpływ na wynik sprawy, bowiem przyjęcie takiego ustalenia prowadziło do oddalenia powództwa; naruszenie prawa materialnego, a mianowicie art. 442¹ §1 k.c. przez przyjęcie, iż roszczenie powoda o naprawienie szkody uległo przedawnieniu. W konkluzji wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez uwzględnienie powództwa i orzeczenie zgodne z żądaniem pozwu, ewentualnie wnosząc o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji. Ponadto wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego zgodnie z przepisami normami, ponieważ nie zostały one opłacone w żadnej części.

W odpowiedzi na apelację powoda pozwany – Skarb Państwa reprezentowany przez Prezesa Sądu Okręgowego w P. zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest uzasadniona. Bezpornie działania pozwanego komornika polegające na zajęciu wierzytelności w stosunku do (...) SA były bezprawne jako zmierzające do obejścia przepisów o ograniczeniu egzekucji ze świadczeń emerytalno-rentowych. Bezprawne było również działanie podmiotu dokonującego przekazu. Pozwana (...) nie była dłużnikiem zajętej wierzytelności i nie powinna realizować zajęcia. Wbrew zarzutowi apelującego, nie sprostął on natomiast ciężarowi udowodnienia, że – na skutek zachowania pozwanych - doszło u niego do rozstroju zdrowia, podlegającego rekompensacie w postaci zadośćuczynienia na podstawie art. 445 § 1 k.c. Na powodzie ciążył obowiązek udowodnienia dwóch okoliczności. Po pierwsze, że na skutek bezprawnego zajęcia jego dochodów, nie miał on wystarczających środków na wykupienie leków. Po drugie, że zaniechanie przyjmowania leków doprowadziło do rozstroju zdrowia. Odnosząc się do pierwszej kwestii można przyjąć na drodze domniemania faktycznego (art. 231 k.p.c.), że zajęcie renty spowodowało okresowy brak środków i niemożność wykupienia leków. Relacja powoda w trakcie wywiadu lekarskiego z 6 lutego 2008 r. wnioskowanie to potwierdza. Odnosząc się jednak do drugiej kwestii należy stwierdzić, że powód w tym zakresie oferował wyłącznie własne twierdzenia. Jak wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności z opinii biegłego, powód cierpi od szeregu lat na liczne schorzenia wymagające regularnego przyjmowania leków. Jednakże stan jego zdrowia na przestrzeni 2008 r. nie uległ zmianie. W okresie od stycznia do marca 2008 r. leczony był z dobrym skutkiem – (opinia biegłego – k. 230). Z uwagi na szczupłość materiału dowodowego opinia ta została przedstawiona jedynie w postaci wariantowej, nie mniej jednak reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika powód nie kwestionował jej ani nie wnosił o jej uzupełnienie – (protokół rozprawy – k. 285). Nawet zatem jeśli przyjąć - w ślad za twierdzeniem powoda w wywiadzie lekarskim z dnia 6 lutego 2008 r. - że na skutek braku środków nie przyjmował leków, brak podstaw do uznania, że miało to wpływ na jego stan zdrowia. Nie ma również podstaw do łączenia hospitalizacji powoda w latach 2009 i 2010 z zaniechaniem przyjmowania leków na początku 2008 r.

Należy również zgodzić się z tezą Sądu pierwszej instancji, że roszczenie powoda uległo przedawnieniu. Zgodnie z treścią art. 442¹ § 1 k.c., roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże termin ten nie może być dłuższy niż dziesięć lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę. Powód wiedząc o szkodzie powziął w dacie bezprawnych zajęć w toku egzekucji. Przed upływem terminu przedawnienia wystąpił również z powództwem odszkodowawczym, co oznacza, że towarzyszyła mu również świadomość co do osoby sprawcy szkody. Nic zatem nie stało na przeszkodzie dochodzeniu przez powoda przed upływem terminu przedawnienia roszczenia o zadośćuczynienie.

Kierując się wyżej przedstawioną argumentacją należało podzielić pogląd Sądu pierwszej instancji co do braku podstaw do nieuwzględnienia upływu terminu przedawnienia w oparciu o treść art. 5 k.c. Powód nie przedstawił żadnych zasadnych argumentów, które przemawiałyby za sięgnięciem do konstrukcji nadużycia prawa podmiotowego. W uzasadnieniu twierdzenia, że skorzystanie przez pozwanego z zarzutu przedawnienia naruszyło art. 5 k.c. powód powoływał się na pozbawienie go wolności. Nie wykazał jednak jakich to wniosków dowodowych nie mógł zgłosić z uwagi na pobyt w zakładzie karnym.

Wbrew twierdzeniom zawartym w apelacji, zaskarżony wyrok nie naruszył ani art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (Dz. U. 1993, Nr 61, poz. 284) ani art. 45 ust. 1 Konstytucji RP. Roszczenie powoda zostało poddane pod osąd bez zwłoki i zostało oddalone wyłącznie z racji jego nieudowodnienia i przedawnienia.

Mając powyższe względy na uwadze, jak również treść art. 385 k.p.c., należało orzec jak w punkcie 1 sentencji.

O zwrocie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej zpowodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym w punkcie 2 sentencji orzeczono na podstawie § 19 w zw. z § 6 pkt 7 w zw. z § 13 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 z późn. zm.).

W oparciu o treść art. 102 k.p.c. należało odstąpić od obciążenia powoda kosztami procesu pozwanej (...). Bezsprene w stosunku do powoda dokonano bezprawnego zajęcia renty, przy czym bezprawność zachowania pozwanej polegała na przekazaniu świadczeń organowi egzekucyjnemu. Powód miał zatem obiektywne podstawy do przypisania pozwanym odpowiedzialności również za szkodę o charakterze niemajątkowym, który to pogląd podlegał weryfikacji w toku niniejszego postępowania. Należało również kierować się trudną sytuacją powoda, wynikającą z dysponowania ograniczonymi środkami i koniecznością ponoszenia znacznych nakładów na leczenie.